

LEGEA NR. 16 DIN 2 APRILIE 1996 A ARHIVELOR NATIONALE

CAP. 1

Dispozitii generale

ART. 1

Constituie izvoare istorice si alcatuiesc Fondul Arhivistic National al Romaniei documentele create de-a lungul timpului de catre organele de stat, organizatiile publice sau private economice, sociale, culturale, militare si religioase, precum si de catre persoanele fizice. Acestor documente statul le asigura protectie speciala, in conditiile prezentei legi.

ART. 2

Prin documente care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei, in sensul prezentei legi, se intelege: acte oficiale si particulare, diplomatice si consulare, memorii, manuscrise, proclamatii, chemari, afise, planuri, schite, harti, pelicule cinematografice si alte asemenea marturii, matrice sigilare, precum si inregistrari foto, video, audio si informatice, cu valoare istorica, realizate in tara sau de catre creatori romani in strainatate.

ART. 3

Administrarea, supravegherea si protectia speciala a Fondului Arhivistic National al Romaniei se realizeaza de catre Arhivele Nationale, unitate bugetara in cadrul Ministerului de Interne.

Arhivele Nationale isi exercita atributiile prin compartimentele sale specializate si prin directiile judetene ale Arhivelor Nationale.

Protectia speciala a Fondului Arhivistic National al Romaniei se realizeaza in conditii de pace, potrivit prevederilor prezentei legi, iar in caz de razboi sau de calamitati naturale, de catre creatori si detinatori, cu sprijinul organelor desemnate cu atributii speciale in asemenea situatii si cu asistenta de specialitate a Arhivelor Nationale.

ART. 4

Persoanele fizice si persoanele juridice, creatoare si detinatoare de documente care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei, denumite in continuare creatori si detinatori de documente, raspund de evidenta, inventarierea, selectionarea, pastrarea si folosirea documentelor in conditiile prevederilor prezentei legi.

CAP. 2

Atributiile Arhivelor Nationale in administrarea si protectia speciala a Fondului Arhivistic National al Romaniei

ART. 5

Arhivele Nationale acorda asistenta de specialitate si asigura desfasurarea unitara a operatiunilor arhivistice la nivelul tuturor creatorilor si detinatorilor de documente, indeplinind urmatoarele atributii:

- a) elaboreaza, in conformitate cu prevederile prezentei legi, norme si metodologii de lucru pentru organizarea si desfasurarea intregii activitati arhivistice, inclusiv pentru clasificarea si includerea in Fondul Arhivistic National al Romaniei a documentelor prevazute la art. 2, care se dau publicitatii, dupa caz;
- b) controleaza aplicarea prevederilor legislatiei in vigoare pe linia muncii de arhiva si stabileste masurile ce se impun potrivit legii;
- c) preia de la creatorii si detinatorii de arhiva documentele care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei, in conditiile si la termenele prevazute in prezenta lege;
- d) asigura evidenta, inventarierea, selectionarea, pastrarea si folosirea documentelor pe care le detine;
- e) asigura documentele pe baza de microfilme si alte forme de reproducere adecvate;
- f) constituie si dezvolta banca de date a Arhivelor Nationale si reseaua automatizata de informare si documentare arhivistica, stabileste masuri pentru corelarea tehnica si metodologica si pentru colaborarea serviciilor de informare si documentare arhivistica si a compartimentelor similare din cadrul Sistemului national de informare si documentare;
- g) elaboreaza si editeaza "Revista Arhivelor" si alte publicatii de specialitate, destinate informarii si sprijinirii cercetarii stiintifice, precum si punerii in valoare a documentelor care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei;
- h) asigura, prin Facultatea de Arhivistica si Scoala Nationala de Perfectionare Arhivistica, pregatirea si specializarea personalului necesar desfasurarii activitatilor arhivistice;
- i) la cerere sau din oficiu atesta daca un document face sau nu face parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei;
- j) autorizeaza scoaterea temporara peste granita a documentelor care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei, in scopul expunerii sau documentarii cu ocazia unor manifestari stiintifice sau culturale internationale;
- k) intretine si dezvolta relatii cu organele si institutiile similare din strainatate, in vederea informarii reciproce in domeniul arhivistic si al schimbului de documente si de reproducere de pe acestea; asigura aplicarea conventiilor si acordurilor internationale privind domeniul arhivistic si participa la congrese, conferinte, reuniuni si consfatuiri arhivistice internationale;
- l) asigura aplicarea prevederilor legislatiei in vigoare in realizarea protectiei documentelor care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei, respectiv in apararea secretului de stat, paza si conservarea acestor documente, atat in timp de pace, cit si la mobilizare sau razboi.

ART. 6

In cadrul Arhivelor Nationale functioneaza un consiliu stiintific, format din specialisti ai Arhivelor Nationale, cercetatori, cadre didactice universitare si specialisti din ministerele interesate, care analizeaza, dezbate si face propuneri in probleme privind normele si metodologiile specifice de lucru, publicatiile de specialitate, precum si dezvoltarea intregii activitati arhivistice.

Modul de organizare si functionare, precum si componenta consiliului stiintific se stabilesc prin regulamente de organizare si functionare, aprobat de directorul general al Arhivelor Nationale.

CAP. 3

Obligatiile creatorilor si detinatorilor de documente

Sectiunea I

Evidenta documentelor

ART. 7

Creatorii si detinatorii de documente sint obligati sa inregistreze si sa tina evidenta tuturor documentelor intrate, a celor intocmite pentru uz intern, precum si a celor iesite, potrivit legii.

ART. 8

Annual, documentele se grupeaza in unitati arhivistice, potrivit problematicii si termenelor de pastrare stabilite in nomenclatorul documentelor de arhiva, care se intocmeste de catre fiecare creator pentru documentele proprii.

Nomenclatoarele intocmite de creatori la nivel central se aproba de catre Arhivele Nationale, iar cele ale celorlalti creatori, de catre directiile judetene ale Arhivelor Nationale, potrivit anexei nr. 1.

ART. 9

Documentele se depun la depozitul arhivei creatorilor de documente in al doilea an de la constituire, pe baza de inventar si proces-verbal de predare-primire, intocmite potrivit anexelor nr. 2 si 3.

Evidenta tuturor intrarilor si iesirilor de unitati arhivistice din depozit se tine pe baza unui registru, potrivit anexei nr. 4.

Scoaterea documentelor din evidenta arhivei se face numai cu aprobarea conducerii creatorilor sau detinatorilor de documente si cu avizul Arhivelor Nationale sau al directiilor judetene ale Arhivelor Nationale, dupa caz, in functie de creatorii la nivel central sau local, in urma selectionarii, transferului in alt depozit de arhiva sau ca urmare a distrugerii provocate de calamitati naturale ori de un eveniment exterior imprevizibil si de neinlaturat.

Sectiunea a II-a

Selectionarea documentelor

ART. 10

In cadrul Arhivelor Nationale functioneaza comisia centrala de selectionare a documentelor, care coordoneaza activitatea de selectionare a documentelor intocmite si detinute de creatorii la nivel central, iar in cadrul directiilor judetene ale Arhivelor Nationale functioneaza cite o comisie de selectionare a documentelor, care coordoneaza activitatea de selectionare a documentelor intocmite si detinute de ceilalti creatori.

Modul de organizare si atributiile comisiilor prevazute la alin. 1 se stabilesc prin norme privind activitatea arhivistica, aprobate de directorul general al Arhivelor Nationale.

ART. 11

In cadrul fiecarei unitati creatoare si detinatoare de documente functioneaza cite o comisie de selectionare, numita prin decizia sau ordinul conducatorului unitatii respective, fiind compusa din: un presedinte, un secretar si un numar impar de membri numiti din rindul specialistilor proprii. Aceasta comisie se intruneste anual sau ori de cite ori este necesar, pentru a analiza fiecare unitate arhivistica in parte, stabilindu-i valoarea practica sau istorica; hotarirea luata se consemneaza intr-un proces-verbal, intocmit potrivit anexei nr. 5.

Procesul-verbal de selectionare, insotit de inventarele documentelor propuse spre eliminare ca fiind lipsite de valoare, precum si de inventarele documentelor ce se pastreaza permanent, se inainteaza spre aprobare Comisiei centrale de selectionare, in cazul creatorilor si detinatorilor de documente la nivel central, sau comisiilor din cadrul directiilor judetene ale Arhivelor Nationale, in cazul celorlalti creatori si detinatori de documente.

Documentele se scot din evidentele arhivelor si se pot elimina numai in baza proceselor-verbale ale comisiilor prevazute la alin. 2.

In cazul administratorului unic, acesta poarta raspunderea pentru selectionarea documentelor ce urmeaza a fi arhivate.

Sectiunea a III-a

Pastrarea documentelor

ART. 12

Creatorii si detinatorii de documente sint obligati sa pastreze documentele create sau detinute in conditii corespunzatoare, asigurandu-le impotriva distrugerii, degradarii, sustragerii ori comercializarii in alte conditii decit cele prevazute de lege.

Persoanele juridice creatoare si detinatoare de documente sint obligate sa le pastreze in spatii special amenajate pentru arhiva. Noile constructii ale creatorilor si detinatorilor de arhiva vor fi avizate de catre Arhivele Nationale sau directiile judetene ale Arhivelor Nationale, dupa caz, numai daca au spatii prevazute pentru pastrarea documentelor.

Arhivele Nationale si directiile judetene ale Arhivelor Nationale pot prelungi termenul de pastrare a documentelor la detinatori pina la asigurarea spatiilor necesare preluarii lor.

Depozitele de arhiva vor fi dotate, in functie de formatul si de suportul documentelor, cu mijloace adecvate de pastrare si de protejare a acestora, precum si cu mijloace, instalatii si sisteme de prevenire si stingere a incendiilor.

Sectiunea a IV-a

Depunerea documentelor la Arhivele Nationale

ART. 13

Persoanele juridice creatoare si detinatoare de documente depun spre pastrare permanenta la Arhivele Nationale si la directiile judetene ale Arhivelor Nationale, dupa cum urmeaza:

a) documentele fotografice, precum si peliculele cinematografice, dupa 20 de ani de la crearea lor;

- b) documentele scrise, cu exceptia actelor de stare civila si a documentelor tehnice, dupa 30 de ani de la crearea lor;
- c) documentele tehnice, dupa 50 de ani de la crearea lor;
- d) actele de stare civila, dupa 100 de ani de la intocmirea lor;
- e) matricele sigilare confectionate din metal, avind inscise toate insemnele legale si denumirea completa a unitatii, dupa scoaterea lor din uz.

ART. 14

Creatorii si detinatorii de arhiva pot detine documente care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei si dupa expirarea termenului de depunere, daca sint necesare in desfasurarea activitatii lor, pe baza aprobarii directorului general al Arhivelor Nationale, in cazul creatorilor si detinatorilor la nivel central, si a directorilor directiilor judetene ale Arhivelor Nationale, pentru ceilalti creatori si detinatori, in conditiile respectarii prevederilor prezentei legi.

Ministerul Apararii Nationale, Ministerul Afacerilor Externe, Serviciul Roman de Informatii, Serviciul de Informatii Externe, Serviciul de Protectie si Paza, alte organe cu atributii in domeniul sigurantei nationale, precum si Academia Romana isi pastreaza documentele proprii in conditiile prezentei legi si dupa expirarea termenelor prevazute la art. 13.

ART. 15

Organizatiile particulare si persoanele fizice care detin documente din Fondul Arhivistic National al Romaniei le pot depune la Arhivele Nationale sub forma de custodie sau donatie, scutite de taxe si impozite.

Detinatorul care doreste sa vinda documente care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei este obligat sa comunice aceasta Arhivelor Nationale sau, dupa caz, directiilor judetene ale Arhivelor Nationale, care au prioritate la cumpararea oricaror documente care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei si care trebuie sa se pronunte in termen de 60 de zile de la data inregistrarii comunicarii.

ART. 16

Documentele cu valoare practica, in baza carora se elibereaza copii, certificate si extrase privind drepturile individuale ale cetatenilor, vor fi pastrate de catre creatorii si detinatorii de documente.

ART. 17

Creatorii si detinatorii de documente, prevazuti la art. 14 si 15, sint obligati sa depuna la Arhivele Nationale sau la directiile judetene ale Arhivelor Nationale, dupa caz, cite un exemplar al inventarelor documentelor permanente pe care le detin, la expirarea termenelor de depunere a acestora.

ART. 18

In cazul desfiintarii, in conditiile legii, a unui creator de documente, persoana juridica, fara ca activitatea acestuia sa fie continuata de un altul, documentele cu valoare istorica, in sensul art. 2 din prezenta lege, vor fi preluate de catre Arhivele Nationale sau de directiile judetene ale Arhivelor Nationale, iar cele cu valoare practica, in baza carora se elibereaza copii certificate si extrase privind

drepturile individuale ale cetatenilor vor fi depuse la Ministerul Muncii si Protectiei Sociale sau la directiile judetene ale acestuia.

ART. 19

Documentele care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei o data intrate, potrivit legii, in depozitele Arhivelor Nationale si/sau ale directiilor judetene ale Arhivelor Nationale, nu mai pot fi retrase din administrarea acestora, cu exceptia celor predate in custodie.

CAP. 4

Folosirea documentelor care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei

ART. 20

Documentele care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei pot fi folosite pentru: cercetare stiintifica, rezolvarea unor lucrari administrative, informari, actiuni educative, elaborarea de publicatii si eliberarea de copii, extrase si certificate.

Documentele care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei pot fi consultate, la cerere, de catre cetateni romani si straini, dupa 30 de ani de la crearea lor. Pentru documentele la care nu s-a implinit acest termen, cercetarea se poate face numai cu aprobarea conducerii unitatii creatoare sau detinatoare.

Documentele de valoare deosebita nu se expun public, in original, ci sub forma de reproduceri.

ART. 21

Creatorii si detinatorii de documente sint obligati sa elibereze, potrivit legii, la cererea persoanelor fizice si a persoanelor juridice, certificate, copii si extrase de pe documentele pe care le creeaza si le detin, inclusiv de pe cele pentru care nu s-a implinit termenul prevazut la art. 13, daca acestea se refera la drepturi care il privesc pe solicitant.

Serviciile prestate de catre Arhivele Nationale pentru rezolvarea solicitarilor persoanelor fizice si ale persoanelor juridice se efectueaza, contra cost, in conditiile prevazute de lege.

ART. 22

Documentele a caror cercetare poate afecta interesele nationale, drepturile si libertatile cetatenilor, prin datele si informatiile pe care le contin, sau cele a caror integritate fizica este in pericol nu se dau in cercetare.

Fac parte din aceasta categorie documentele care:

- a) privesc siguranta, integritatea teritoriala si independenta statului roman, potrivit prevederilor constitutionale si ale legislatiei in vigoare;
- b) pot leza drepturile si libertatile individuale ale cetateanului;
- c) sint intr-o stare necorespunzatoare de conservare, situatie stabilita de comisia de specialitate si consemnata intr-un proces-verbal;
- d) nu sint prelucrate arhivistic.

Stabilirea documentelor respective se face de catre detinatorul legal al acestora, potrivit anexei nr. 6.

CAP. 5

Personalul arhivelor

ART. 23

Creatorii si detinatorii de documente, prevazuti la art. 2, persoane juridice, au obligatia de a infiinta compartimente de arhiva sau de a desemna persoane responsabile cu probleme de arhiva, in functie de valoarea si cantitatea acestora.

Desemnarea personalului insarcinat cu activitatea de arhiva, structura si competenta acestor compartimente de arhiva vor fi stabilite de catre conducerea unitatii creatoare si detinatoare de documente, cu avizul Arhivelor Nationale sau, dupa caz, al directiilor judetene ale Arhivelor Nationale.

ART. 24

Formarea, atestarea si perfectionarea personalului de specialitate din Arhivele Nationale, cit si din celelalte unitati creatoare si detinatoare de documente de arhiva se realizeaza prin Facultatea de Arhivistica si prin Scoala Nationala de Perfectionare Arhivistica.

ART. 25

Personalul de specialitate din cadrul Arhivelor Nationale va fi dimensionat in functie de calitatea si specificul materialului documentar aflat in administrare si face parte din categoria functionarilor publici.

CAP. 6

Raspunderi si sanctiuni

ART. 26

Nerespectarea dispozitiilor prezentei legi atrage, dupa caz, raspunderea contraventionala, civila sau penala.

ART. 27

Sustragerea, distrugerea, degradarea ori aducerea in stare de neintrebuintare a documentelor care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei constituie infractiune si se pedepseste conform prevederilor Codului penal.

ART. 28

Scoaterea peste granita a documentelor care fac parte din Fondul Arhivistic National al Romaniei sau instrainarea acestora catre persoane fizice sau persoane juridice straine, fara autorizarea Arhivelor Nationale, constituie infractiune si se pedepseste cu inchisoare de la 3 la 7 ani, daca fapta nu constituie o infractiune mai grava.

Tentativa se pedepseste.

ART. 29

Constituie contravenții la prevederile prezentei legi următoarele fapte, dacă nu sînt savîrsite în astfel de condiții incit, potrivit legii penale, să fie considerate infracțiuni:

- a) neinventarierea documentelor sau neîntocmirea de către creatorii acestora, persoane juridice, a nomenclatoarelor arhivistice pentru documentele proprii, potrivit art. 8 alin. 2;
- b) nepredarea de către compartimentele unității creatoare, la arhiva proprie, a documentelor cu termen de păstrare permanent, pe baza de inventar și proces-verbal de predare-primire, conform prevederilor art. 9;
- c) neselectarea documentelor create și detinute de către persoane juridice, la termenele prevăzute în nomenclatorul propriu, de către comisia de selecționare a documentelor, în condițiile prevăzute la art. 11;
- d) neasigurarea condițiilor corespunzătoare de păstrare și protejare a documentelor create și detinute de către creatorii și detinatorii de arhivă, persoane juridice sau persoane fizice, potrivit art. 12;
- e) nepredarea, la Arhivele Naționale și, după caz, la direcțiile județene ale Arhivelor Naționale, a documentelor care fac parte din Fondul Arhivistic Național al României de către creatorii și detinatorii de documente de arhivă, la expirarea termenelor prevăzute la art. 13;
- f) oferta de vânzare sau vânzarea documentelor care fac parte din Fondul Arhivistic Național al României de către persoane fizice sau persoane juridice, fără respectarea priorității Arhivelor Naționale de a le cumpăra, potrivit prevederilor art. 15 alin. 2;
- g) nedepunerea la Arhivele Naționale sau la direcțiile județene ale Arhivelor Naționale, după caz, de către creatorii și detinatorii de documente de arhivă, a inventarelor pe care le detin la expirarea termenelor de depunere, în condițiile prevăzute la art. 17.

ART. 30

Contravențiile prevăzute la art. 29 se sancționează după cum urmează:

- a) cu amendă de la 500.000 lei la 2.000.000 lei, cele prevăzute la lit. a), d) și f);
- b) cu amendă de la 250.000 lei la 1.000.000 lei, cele prevăzute la lit. b), c), e) și g).

Amenda se aplică și persoanei juridice.

În cazul contravențiilor prevăzute la art. 29 lit. f), Arhivele Naționale pot solicita instanței judecătorești anularea actului de vânzare, chiar și după expirarea termenului de prescripție a răspunderii contravenționale, în condițiile legii civile.

ART. 31

Constatarea contravențiilor prevăzute la art. 29 și aplicarea sancțiunilor se fac de către împuternicitii Arhivelor Naționale și, după caz, ai direcțiilor județene ale Arhivelor Naționale.

ART. 32

Impotriva procesului-verbal de constatare a contraventiei se poate face plingere, in termen de 15 zile de la comunicare, la judecatoria in a carei raza teritoriala a fost savirsita contraventia.

ART. 33

Contraventiilor prevazute in prezenta lege le sint aplicabile dispozitiile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea si sanctionarea contraventiilor.

CAP. 7

Dispozitii finale si tranzitorii

ART. 34

Creatorii si detinatorii de documente sint obligati sa comunice in scris, in termen de 30 de zile, Arhivelor Nationale sau, dupa caz, directiilor judetene ale Arhivelor Nationale, documentele care le atesta infiintarea, reorganizarea sau desfiintarea, in conditiile legii.

ART. 35

Denumirile Directia Generala a Arhivelor Statului si Arhivele Statului, folosite in actele normative in vigoare, se inlocuiesc cu denumirea Arhivele Nationale.

ART. 36

Dispozitiile din prezenta lege referitoare la directiile judetene ale Arhivelor Nationale se aplica, in mod corespunzator, si Directiei Municipiului Bucuresti a Arhivelor Nationale.

ART. 37

Anexele nr. 1-6 fac parte integranta din prezenta lege.

ART. 38

Decretul nr. 472/1971 privind Fondul Arhivistic National al Republicii Socialiste Romania, cu modificarile ulterioare, precum si orice alte dispozitii contrare prevederilor prezentei legi se abroga.